

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

24.08.2015 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник 24 часа

✓ Бензинът у нас поевтиня след проверките, изравни се с австрийския

За 3 дни провериха 10 862 колонки, 87 мерят невярно или били с нарушена пломба

След като държавата започна проверки по бензиностанциите дали има измами при продажбите на горива, бензинът поевтиня.

От уикенда литър от масовия А-95 се продава в големите вериги за 2,24 лева - с 6 ст. по-малко, отколкото беше в петък. С това цената му стана една от най-ниските в ЕС и се изравни с тази в Австрия, показва справка в сайта energy.eu. По-евтино бензинът се продава в Полша (2,18 лв.) и Естония (2,21 лв.).

При част от големите вериги има намаление и на дизела - с 2 ст. до 2,24 лв., но в повечето продължава да се продава за 2,26 лв. Това го прави един от най-скъпите, тъй като в 16 държави цената е по-ниска.

Намалението на горивата дойде само ден след като премиерът Бойко Борисов и шефът на митниците Ваньо Танов обявиха, че подозират наличието на картел, тъй като цените на горивата се различавали само с 1-2 ст. при различните бензиностанции.

Танов уточни, че проверките на екипи от НАП, митниците, МВР и прокуратурата установили, че фискални устройства не предават информация към НАП при продажбата на горива. Открити били и допълнителни цистерни, които са сложени нелегално. Имало случаи, при които се отчита заредено гориво за 20 лева, а реално били сипани за 17 лева. Засечени били измами и с качеството на горивата.

Премиерът пък заяви, че държавата повече няма да допуска това и всеки ще бъде поставен на мястото си.

“Дано ме чуят и се поправят. Трябва да се намалят цените, да спрат да крадат и да лъжат. Едните мамят в едно, другите в друго, цяла палитра от системи. Всеки се е впил в системата и е доволен”, заяви Борисов в петък.

За всяко открито нарушение се води прокурорска проверка. На премиера са предложени куп мерки за справяване със ситуацията. “Ще го направим ударно и ще ги вкараме в ред”, допълни Борисов.

В неделя от Министерството на икономиката пък отчетоха, че 10 862 колонки по бензиностанциите в страната са проверени към последния ден от поставения от премиера срок. При препломбирането е установено, че 87 разходомера мерят бензин и дизел невярно или са с компрометирана цялост на пломбата. Те са затворени.

До препломбирането в рамките на 3 дни - от сряда до събота през нощта, се стигна след разпореждане на Борисов, който се разгневи от случай, в който в горивото имало 40% терпентин, както и че пломбите върху сондите били хлабаво поставени и това позволявало измами.

Още същия ден зам.-министърът на икономиката Даниела Везиева издаде заповед, а самата тя участва в първите смени на пломбите на бензиностанции в Пловдив. На една от тях бе установено, че се мери със 100 милилитра по-малко от реалното зареждане на всеки 20 литра.

По нареждане на министъра на икономиката Божидар Лукарски целият наличен ресурс на Български институт по метрология бил мобилизиран и за 3 дни експертите успели да изпълнят възложените инспекции, съобщават от ведомството. Самият Лукарски се включил лично в проверките в петък, веднага щом кацнал от Стокхолм, където бил на официално посещение.

В началото на седмицата ще бъдат проверени още 138 разходомера, за които има предварително подадени заявки и изготвен редовен график за проверка. С това ще бъдат инспектирани всички налични в страната и подлежащи на контрол разходомери.

Проверени били 741 бензиностанции из цялата страна. Най-много са инспектираните в областите София, Варна, Пловдив, Русе, Велико Търново и Бургас.

Констатираните нарушения в над 60% от случаите били на малки бензиностанции, като техният брой достига 53. В големите вериги са открити отклонения над допустимата норма при 34 разходомера.

След проверките от Министерството на икономиката щели да направят предложения за нормативни изменения, чрез които правителството да засили контрола на пазара за горива.

От министерството дали доклад на Борисов за това какви са съставът, функциите и структурата на Българския институт по метрология и на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор. На заседанието на правителството в сряда премиерът се чудеше защо едната институция пломбира, а другата инспектира.

От министерството уточняват, че Българският институт по метрология е структура към тях и отговаря за съответствието на бензино- и газоколонките, както и на нивомерните системи и спазването на метрологичните и технически изисквания. Държавната агенция за метрологичен и технически надзор осъществява надзор по спазване на правилата и поддържане изправността на тези уреди.

От министерството в неделя съобщиха, че предстои министър Лукарски и екипът му да представят още конкретни предложения за промени в нормативната уредба, които ще подобрят механизмите за контрол и надзор.

Вестник Капитал

✓ Таванът за плащания в брой ще бъде намален

Финансовият министър обяви промяна в акциза на цигарите - вдигането ще е по-ниско за евтините местни и по-голямо за скъпите вносни марки

Размерът на разрешените плащания в брой ще бъде намален, като в момента се обсъжда какъв да бъде новият таван. Това обяви финансовият министър Владислав Горанов в интервю за в "Труд". В момента ограничението е 15 хил. лв., а според министъра понижаването ще намали дела на сивата икономика. Той също така смята, че "банковата инфраструктура в България е изключително добре развита и нищо не налага определени търговски сделки и плащания в такъв обем да бъдат извършвани в брой".

Ключов разход - европейските проекти

В интервюто министърът говори и за рисковете пред бюджета на държавата за 2015 г. Според него европейските средства, на които се дължи половината от бюджетния излишък за първите шест месеца на годината, са най-големият риск пред изпълнението на финансовата рамка на държавата през второто полугодие. Причината е, че до края на годината държавата трябва да извърши всички плащания по европейските проекти, а чак през 2016 г. ЕК ще възстанови парите. "Това крие потенциални рискове от необходимостта за осигуряване на допълнителен ресурс за авансово финансиране на тези ускорени плащания, особено през втората половина на годината", обясни министърът. Той все пак обещава, че в края на годината бюджетният дефицит ще бъде под заложените 3% от брутният вътрешен продукт (БВП), "с възможно най-много спрямо предвиденото в годишния разчет". По думите на министъра това ще е за сметка на преизпълнението на приходите. Повече приходи

Предварителните данни на Министерството на финансите показват, че към края на юли общите приходи в консолидирания бюджет на държавата са с 2.18 млрд. лв. повече спрямо същия период на миналата година, или малко над 19 млрд. лв. "По-голямата част идва от подобряването на събираемостта на данъчните и неданъчните приходи. Над 1.416 млрд. лв. от увеличението се дължат на тях", обясни Горанов. По неговите думи основната част е по линия на ДДС и акцизите, като има и значително подобрение в постъпленията от осигурителни вноски.

Министърът се похвали, че изоставането от плана за събираемостта на акцизите, каквото имаше към средата на годината, вече е наваксано. "Към края на юли събираемостта е 58% (от плана за годината), или толкова, колкото трябва да постъпват. Номиналният ръст на приходите от акцизи достига 316 млн. лв. повече спрямо същия период на миналата година", каза Горанов.

Продължава преизпълнението и при събираемостта на ДДС. Към края на седмия месец постъпленията от косвения данък са с 520 млн. лв. повече спрямо същия период на 2014 г. "Вероятно към края на годината, ако се запази този темп, можем да достигнем до 700-800 млн. лв. повече само от ДДС", прогнозира министърът. Според него този ръст от около 12% не отговаря на ръста на икономиката (2.2% за първото полугодие). "Следователно това номинално увеличение идва основно по линия на по-добрата събираемост", смята той.

Данъчни промени

Според Горанов и през 2016 г. ще продължат промените в данъчното законодателство. Те ще бъдат фокусирани към хармонизиране с европейското законодателство, подобряване на контрола и намаляване на възможността за избягване на облагане, както и намаление на административната тежест и подобряване на обслужването.

Най-едра е промяната при акциза върху цигарите. Той ще се формира по нов начин, който по думите на министъра ще задържи ниска цената на цигарите от по-нисък клас, а по-скъпите ще поскъпнат повече. "Това ще способства справянето с контрабандата. Ако цената на цигарите се повиши драстично, неминуемо се минава към търсене на контрабанда", каза Горанов. В края на 2014 г. беше приет график за повишаване на акциза върху цигарите, като в края на 2018 г. ставката трябва да достигне 177 лв. за 1000 къса. В Закона за акцизите и данъчните складове сега е записано, че това увеличение ще се случи плавно чрез вдигане на пропорционалния акциз (върху крайната продажна цена). "В момента се обсъжда коя би била най-правилната структура, която да доведе до сравнително запазване на ценовите равнища на ниския клас цигари", добавя министърът.

Основният дял в ниския клас се държи от двата местни производителя - "Булгартабак" и "КТ интернешънъл" (доскоро "Кинг"). Скъпите цигари пък са най-вече на вносните марки.

При ДДС Министерството на финансите ще предложи удължаване на срока за прилагане на режима за обратно начисляване по отношение на търговията със зърно. Сега действието на мярката изтича в края на 2015 г. "Ще предложим да бъде удължен до 2018 г.", каза Горанов.

✓ Гърция получи първите средства от новия кредит и отива на избори

Управляващата партия СИРИЗА се разцепи, но продължава да се ползва с най-голяма популярност

В деня, когато Гърция получи първия транш по току-що договорения кредит от 86 млрд. евро, гръцкият премиер Алексис Ципрас подаде оставка и свика нови избори през септември, а част от неговата СИРИЗА се отцепи. Ципрас обяви в петък решението да подаде оставка на правителството, след като седмица по-рано част от депутатите на СИРИЗА гласуваха

против новия закон, одобряващ кредитния меморандум. Това означаваше на практика загуба на парламентарното мнозинство за управляващата коалиция.

Разцепление

"Не получихме меморандума, който искахме преди изборите през януари, но се борихме докрай", каза Ципрас пред местни медии. "Сега оставяме на преценката на хората да решат дали сме се справили добре и да претеглят всички наши победи и загуби", допълни още премиерът.

По конституция президентът Прокопис Павлопулос връчи мандат за съставяне на правителство на следващите парламентарни сили, но не се очаква те да се справят. Затова изглежда малко вероятно да бъдат избегнати нови предсрочни избори, за които управляващите намекнаха, че може да се проведат на 20 септември.

Дотогава служебен премиер на страната ще бъде председателят на върховния касационен съд Василики Тану-Христофилу. Отново в петък 25 депутати от СИРИЗА, водени от лидера на крайнолевите в партията и бивш енергиен министър Панайотис Лафазанис, се отцепиха и направиха нова партия. "Народно единство" ще се бори против новия кредит.

"Страната не може да взима нови кредити, заяви бившият марксист на пресконференция. Или ние ще сложим край на кредитите, или те на Гърция." За ден към новата партия се присъединиха още четирима депутати на СИРИЗА.

По-висок рейтинг, но рисковете остават

В същото време Гърция получи от Европейския стабилизационен механизъм първите 13 млрд. евро по новия кредит. Още 10 млрд. евро от този транш ще бъдат внесени по отделна сметка за рекапитализация на гръцките банки. Тези пари позволиха на страната да погаси задължения от 3.2 млрд. евро към Европейската централна банка.

Ден преди към Атина да потекат спасителните за бюджета пари, рейтинговата агенция Fitch повиши с една степен кредитния рейтинг на Гърция от CCC на CC. Според агенцията договорът за кредит "намалява риска Гърция да фалира по задължения на частния си сектор". Въпреки това агенцията смята, че продължава да има "висок риск" от успешното прилагане на програмата.

Въпреки това анализатори не смятат, че предсрочните избори може да поставят на риск задълженията на страната по новата програма. Главният икономист на научния институт Centre for European Reform Кристиан Йодендал казва пред Newsweek, че Ципрас е избрал правилния момент за предсрочни избори предвид слабостта на политическите му опоненти, които не могат да представят дългосрочна алтернатива. Йодендал смята, че, изправен пред неизбежността на новите избори, Ципрас не бива да губи време, защото тепърва ще започне да се усеща ефектът от увеличаването на данъците, което гръцкият парламент гласува преди седмица.

"На хоризонта няма алтернатива и Ципрас остава най-популярният политик без конкуренция, казва Йодендал. Точно сега е неговият шанс."

На същото мнение е и Акис Георгакелос, управляващ директор на компанията за комуникационни стратегии Stratego. Пред Washington Post той припомня, че въпреки отцепването на крайната левица от СИРИЗА и въпреки че на референдума през юли 61.30% от гръците гласуваха срещу нов кредит, управляващата партия продължава да се ползва с най-голяма популярност. Това дава основание на Ципрас да смята, че ще бъде първа сила след изборите и ще получи бонуса от 50 депутати. В същото време дори и неговите опоненти да са съюзят за вота, за да го спечелят, по закон, като коалиция, няма да получат бонус от 50 места. Това вдъхна увереност на Ципрас да обяви в събота, че иска СИРИЗА да спечели над 150 депутатски места в 300-местния парламент.

✓ Бизнес активността в еврозоната неочаквано се засилва

Компаниите от региона обаче продължават да понижават цените

Бизнес активността в частния сектор на еврозоната отбелязва неочакван ръст през август благодарение на увеличени брой поръчки за фирмите. Съставният индекс на мениджърските поръчки (PMI), който се базира на анкети сред хиляди компании в региона, е достигнал 54.1 пункта през този месец. Средната прогноза на анализаторите беше за спад до 53.8 пункта спрямо юлското ниво от 53.9. Резултатите освен това контрастират с PMI индекса на производствения сектор в Китай, който през август отчита най-силния си спад от шест години и половина.

Забавен ефект

Подобрението на показателя може би означава, че програмата за печатане на пари на Европейската централна банка (ЕЦБ) и слабото евро най-после започват да се отразяват на реалната икономика. Изследването обаче показва, че фирмите продължават да понижават цените, което е разочароващо за ЕЦБ, която се стреми да стимулира инфлацията в еврозоната. Показателят се задържа над нивото от 50 пункта, разделящо свиването от растежа, от средата на 2013 г.

"Икономиката на еврозоната като цяло определено започва да показва устойчивост. Натрупаните поръчки на фирмите означават, че можем да очакваме стабилен растеж", отбелязва Роб Добсън, старши икономист в Markit, която изготвя PMI индекса. Според Добсън последните данни сочат, че растежът на БВП през текущото тримесечие може да достигне 0.4%. През юли подиндексът на производствените цени се повиши до 49.8 пункта и някои анализатори очакваха той да мине в позитивна територия, но през август се отчита нов спад до 49.5 пункта. Заради слабото търсене фирмите от региона понижават цените без прекъсване от април 2012 г.

"ЕЦБ и политиците в региона ще следят внимателно дали ценовите тенденции няма да ни върнат към опасност от дефлация", отбелязва Добсън.

Ръст на поръчките

Отстъпки от цените обаче са спомогнали на основния за европейската икономика сектор на услугите да постигне ускорен растеж. Неговият PMI индекс се покачва до 54.3 пункта спрямо 54 през юли. Показателят на индустриалния сектор от своя страна остава на нивото от миналия месец – 52.4 пункта. И двата индекса надминават предварителните прогнози на анализаторите. Макар засега да не постига целите си за повишаване на инфлацията, програмата за изкупуване на активи на ЕЦБ, която е на стойност 60 млрд. евро месечно, обезцени единната валута с близо 8% от началото на годината. Това

прави произведените в еврозоната стоки по-евтини за външните пазари и повишава търсенето им. Подиндексът на новите поръчки в производството е нараснал до едногодишен връх от 52.7 пункта. В сектора на услугите индексът за натрупаните поръчки достига 51.4 пункта, което е най-високото ниво от февруари 2011 г.

[Вестник Сега](#)

✓ Световната банка препоръча България да намали ДДС за лекарствата

Пациентите плащат от джоба си 80% от разходите за медикаменти

ДДС върху лекарствата в България е твърде висок и трябва да се намали. Това е една от препоръките на Световната банка в доклад с насоки за реформиране на сектора на лекарствените продукти у нас. Документът е част от споразумението между банката и страната ни за предоставяне на консултантски услуги. Другите изводи са, че пациентите плащат прекалено много от джоба си за медикаменти, а системата за включване и плащане на лекарства от здравната каса не е ефективна.

"При ставка 20% ДДС върху лекарствата е твърде висок. България е сред малкото държави - членки на ЕС, които не прилагат диференцирана ставка", пише в доклада на банката. Там се припомня, че у нас ДДС е по-нисък единствено за туризма - 9%, но дори и това е "съществено по-високо в сравнение със ставката, прилагана за лекарства в някои страни. В Обединеното кралство, Ирландия и Малта няма ДДС за лекарства, а в Испания, Франция, Хърватия, Кипър, Литва и Унгария ставката е 5% или по-малко. "Следва да се обмисли намаляване на ДДС до сходно равнище с други страни от Централна и Източна Европа", препоръчват експертите. Високият данък има по-сериозна тежест върху по-бедните, а и голяма част от лично плащаните здравни разходи у нас са за лекарства, мотивират се те.

От здравното министерство не коментираха тази част от доклада. Предложения за диференциран ДДС върху лекарствата у нас са правили редица опозиционни партии, включително Синята коалиция през 2009 г. и Лъчезар Иванов от ГЕРБ по времето на тройната коалиция. Всички управляващи обаче отхвърлят подобни текстове.

През 2012 г. в България около 6.3 млрд. лв. са били изразходвани за здравеопазване, като едва 51% от тях са публични разходи. Останалата част са частни разходи на пациентите. "Лекарствата представляват не само непропорционален дял от разходите за здравеопазване (38% от общите разходи в сравнение със средни стойности в ЕС от около 25%), но и бремето на покритите разходи със собствени средства също е прекомерно, вероятно възлиза на 81% от общите фармацевтични разходи. Най-тревно е, че бързото нарастване на разходите се извършва без видими подобрения в резултатите в здравеопазването и за сметка на равнопоставеността на населението", отбелязват от Световната банка.

Самият фармацевтичен пазар у нас се разраства силно през последните години, като фармацевтичната промишленост е сред най-бързо растящите сектори на икономиката ни. През 2011 г. българският пазар е оценен на 2.1 млрд. лв. - увеличение от 12% в сравнение с 2010 г., и с още 10.5% до стойност 2.32 млрд. лв. през 2011-2013 г. През 2018 г. се очаква сумата да надхвърли 3 млрд. лв.

Начинът, по който България определя кои лекарства ще се плащат с публични средства и на какви цени, не е оптимален. За да се поема даден медикамент у нас, той трябва да се плаща и в 17 други страни от ЕС, като в България той влиза на най-ниската цена в сравнение с тях. "Това сравнение обаче може да бъде значително повлияно от пазарните стратегии на производителите", отбелязват експертите. Т.е. това са официални цени и не отразяват наличие на отстъпки за чуждите фондове, а също и разумно съотношение качество-цена, както и че по-високата цена някъде може да бъде компенсирана с тесни показания и стриктен контрол върху използването.

"Сегашните механизми за вписване и ценообразуване почти или съвсем не осигуряват съотношението качество-цена за нови лекарства, включени в Позитивния лекарствен списък, при което някои цени се сравняват неблагоприятно със страни с далеч по-висока платежоспособност. Няколко скъпоструващи лекарства, които допринасят значимо за бързото нарастване на разходите, едва ли ще бъдат икономически ефективни в България и следва да бъде (пре)договорена цената им, с изрични ограничения в употребата им, а в някои случаи може би дори със спиране на инвестициите (изключване от списъците)", препоръчват от банката.

Оттам смятат, че е крайно време у нас да се въведе т.нар. оценка на здравни технологии, при която се изследва именно ефективността на лекарства и медицински изделия и съотношението цена-качество, т.е. оправдано ли е срещу даден ефект да се плащат дадени публични пари. Експертите препоръчват на първо време България да ползва оценки на здравни технологии, правени в други страни. "НЗОК би могла да започне, като просто адаптира резултатите от такива анализи в Обединеното кралство (или Белгия, Франция или която и да е друга страна с добре функциониращи процеси в тази област) и да ги използва, за да промени условията за вписване и за информация при (пре)договарянето на цени на съществуващи лекарства. Преговарянето на цените само на четири лекарства - nilotinib, rituximab, razoranib и remetrexed - с цел доближаване до цените в Обединеното кралство би могло потенциално да намали разходите с около 10.8 милиона лв. Като се приложи обаче ОЗТ методът и като се намалят цените на само 4 от първите 5 лекарства (по разходи на НЗОК) до цени, които се доближават по сходна степен на ефективност на разходите до тези в Обединеното кралство, би могло да се генерират спестявания до 21 млн. лв.", отбелязват от СБ.

От здравното министерство коментираха, че до края на август ще има проекти на две наредби - за условията и реда за извършване на оценка на здравните технологии и за изменение и допълнение на наредбата за условията, правилата и реда за регулиране и регистриране на цените на лекарствените продукти.

РЕЦЕПТИ

Банката препоръчва и промяна в рецептите - вместо търговските имена на лекарствата лекарите да изписват т.нар. INN - международно непатентно наименование, срещу което стоят по няколко търговски марки. Така пациентът сам ще избира кое лекарство да получи, т.е. ще може да си прави сметката колко да доплати за него. Трябва да има рестрикции и върху

предписването - ограничаване на диапазона или количеството на лекарства или обстоятелствата, при които те могат да бъдат предписвани; изискване към лекарите да се придържат към предварително определени национални насоки за това; налагане на бюджети за предписване, които насърчават или изискват от предписващите да се съобразяват с разходите за лекарства.

✓ ЦИК започва регистрацията за изборите

Във вторник Централната изборителна комисия започва да приема документи за регистрация на партиите и коалициите за участие на местните избори. Крайният срок за това е 9 септември. Другият понеделник пък - на 31 август, започва регистрацията на инициативни комитети, партии и коалиции за участие в информационно-разяснителната кампания на националния референдум. Крайният срок за това записване е 14 септември. Решението беше взето на заседание на ЦИК през почивните дни. Изборите за общински съветници и кметове ще се проведат на 25 октомври заедно с национално допитване за електронното гласуване. Преди дни бяха одобрени и книгата за провеждането на референдума.

✓ Свивът на азиатските борси продължи

Шанхайската фондова борса се срива с повече от 7% в понеделник, малко след отварянето. Така продължава пропадането от миналата седмица в условията на паникьосан пазар, въпреки новите заявления на властите, които се опитват да успокоят инвеститорите на борсата.

Двайсет минути след началото на сесията шанхайският композитен индекс падна с 7,05% или 247,45 пункта до 3260,29 пункта. Борсата в Шенжен от своя страна е на минус 7,02% до 1896,17 пункта.

Токийската фондова борса регистрира вече над 3% спад.

Другите азиатски борси се движат в същата посока. /АФП, ТАСС /На снимката: Финансовият пазар в Австралия също сочи надолу в понеделник сутринта.

✓ Агенцията за инвестиции иска нови облекчения за фирмите

Българската агенция за инвестиции е изготвила нови мерки за подобряване на бизнес средата. Част от тях са свързани с улеснения при издаването на сертификат за инвеститор клас А или Б, а останалите - с възможностите за обучение на персонал. Новостите са записани в проектоправилник към Закона за насърчване на инвестициите, който е публикуван за обществено обсъждане.

В момента всеки инвеститор - български или чуждестранен, може да получи помощ от държавата под няколко форми - бюджетът да плати за изграждането на път до завода или предприятието, инвеститорият да купи общинска земя без търг или да обучи хората си на държавна сметка. Явно притеснени от постоянните оплаквания на бизнеса, че въпреки всичко у нас квалифицирани кадри се намират все по-трудно, от агенцията предлагат и промени, свързани с персонала. Идеята е минималният брой на хората, които могат да се включат в обучение на разноски на държавата, да падне на 30. В момента изискването за бройка е 50 лица.

Промените има и за т.нар. приоритетни инвестиционни проекти, които засягат инвестициите в преработвателната промишленост, индустриалните зони например. Сега се изисква фирмата да поддържа поне 200 души персонал, а промените предвиждат по-нисък праг за ползване на облекченията - поне 150 работни места.

Предвиждат се и други улеснения, за които работодатели и посланици от години настояват в пространни писма до институциите. Например, когато дадена компания иска да получи от БАИ сертификат за привилегирован инвеститор, занапред няма да се налага да праща данни, които могат да бъдат събрани от агенцията по служебен път.

КОНСТАНТА

Диагнозата на болния пазар у нас е ясна - липсата на добре подготвени кадри е проблем номер 1 пред инвеститорите. Следват нелоялната конкуренция и забавените плащания, показва едно от последните проучвания за пазара на търговско-промишлената палата. Без промяна в последните повече от 10 г. остават и оплакванията от работата на съдебната система.

✓ Българинът отделя все по-малко дни и пари за почивка

Българите все по-малко пътуват и харчат за почивка, сочат последните данни на НСИ - за април-юни. През този период 810 000 души са пътували с цел туризъм, което е с над 5% по-малко от същия период на миналата година. Статистиката показва, че има разнопосочни движения: намаляват, и то осезаемо, само пътуванията в страната - със 7%, докато българите, които са били в чужбина, са с 2.2% повече спрямо предната година. Спадът за април-юни следва лошите данни за първото тримесечие, когато НСИ отчете 15% по-малко пътувания.

Няма изненади в профила на туристите. И през второто тримесечие най-много пътуват в страната и чужбина българите на възраст между 25 и 44 години (42.2%). А пътуванията на по-възрастните - над 65 години, са основно в рамките на родината. При почивките и екскурзиите в България повече пари отиват за храна, а в чужбина - за транспорт. И още, българите харчат все повече зад граница. Средният разход при пътуване с лична цел в родината е малко над 182 лв., а в чужбина - 574,08 лева.

Анализът за услугите на туристическите агенции и туроператори също показва сериозен спад - от 10%. Тези данни потвърждават опасенията за слаб летен сезон. Очевидно и хотелиерите, и ресторантьорите, но и посредниците имат проблеми с отлива на клиенти.

НА СЯНКА

"Чадърите и шезлонгите в морските ни курорти не могат да станат абсолютно безплатни", заяви директорът на Института за анализи и оценки в туризма Румен Драганов пред "Фокус". С тези думи той коментира заявеното намерение на Министерството на туризма догодина на плажовете да се ползват без да се плаща за чадър. "Ще има места с безплатни чадъри и шезлонги, но реално те ще се плащат по някакъв начин - например чрез консумация", каза още Румен Драганов.

✓ 1,88 млрд. евро от ЕС остават до Коледа

1,88 млрд. евро от ЕС (заедно с националното съфинансиране) трябва да бъдат разплатени до края на годината, за да не загубим пари от Брюксел по първия програмен период 2007-2013 г. Това става ясно от официалните данни за усвоените средства от ЕС до края на месец юли. Оказва се, че за да усвоим всички пари от ЕС, всеки работен ден от август до декември трябва да се разплащат средно по 18 млн. евро.

По оперативните програми на ЕС, Програмата за развитие на селските райони и програмата за рибарство до края на юли са договорени 11,95 млрд. евро. Това е с 5,91% повече от общата сума на средствата по програмите, като целта на това превишение е дори някои от проектите да не се реализират, да не се загубят пари от ЕС. Договорените средства са повече от бюджетите на всички програми на ЕС, като най-голямо е това превишение по ОП "Околна среда" - с 21,5%.

Реално изплатените суми до края на юли са 9,4 млрд. евро (с националното съфинансиране), или 83,32% от общата сума на средствата по всички програми на ЕС. Същевременно реално получените средства от ЕС са на обща стойност 7,29 млрд. евро, което е 78,5% от парите, които се полагат на България за периода 2007-2013 г. Така остава да получим още 1,999 млрд. евро от ЕС, за да бъдат успешно усвоени всичките пари от Брюксел за първия програмен период.

Най-добре върви усвояването на парите по ОП "Развитие на човешките ресурси". До края на юли по нея са разплатени 1,11 млрд. евро, или 91,57% от бюджета на програмата. На следващото място с усвоени 1,59 млрд. евро, или 88,83%, се нарежда ОП "Околна среда". На следващите две места по усвояване на парите с много близък резултат от малко над 88% се нареждат ОП "Техническа помощ" и ОП "Конкурентоспособност", по които са разплатени съответно 50 млн. евро и малко над 1 млрд. евро. Разплатените до края на юли пари по ОП "Административен капацитет" са 153 млн. евро (84,8%), по ОП "Регионално развитие" - 1,34 млрд. евро (84%), а по ОП "Транспорт" - 1,56 млрд. евро (77,7%). По Програмата за развитие на селските райони вече са разплатени 2,49 млрд. евро (78,8%), а по програмата за рибарство - 62 млн. евро (64,6%).

✓ Цигарите поскъпват с 30 ст. от 2016 г.

Цигарите ще поскъпнат с около 30 ст. на кутия от началото на 2016 г. Приетият в края на 2014 г. график за достигане на минималните за ЕС нива на акцизите предвижда минималният налог за цигарите да се повиши от 148 лв. на 161 лв. за 1000 къса. Като се прибави и ДДС, дължимите налози за една кутия ще се увеличат с над 30 ст. В момента в Министерството на финансите обаче обсъждат каква да бъде структурата на акциза, така че относително да се запазят цените на ниския клас цигари. А целта е да не се стимулира търсенето на контрабандни цигари. Акцизът за цигарите сега е твърда ставка от 101 лв. на 1000 къса плюс 23% от продажната цена, а приетият вече график предвижда от 2016 г. да стане 101 лв. плюс 25% от цената. За да се задържи поскъпването на евтините цигари, трябва да се даде по-голяма тежест на тази част от акциза, която е процент от цената.

С предстоящите промени в данъчните закони до края на годината ще се предложи и да се намали прагът за плащане в брой. Сега са забранени плащанията в брой над 15 000 лв., като се предвижда този праг да бъде свален на 10 000 лв. Другият вариант е да се приемат още по-рестриктивни мерки срещу сивата икономика и прагът за плащане в брой да падне до 5000 лв. Който и вариант да бъде избран, той ще влезе в сила от началото на следващата година. Целта е да не се укриват обороти и данъци, тъй като парите, които преминават през банките, лесно може да бъдат проследени.

Друга промяна, която се подготвя в данъчните закони, е удължаване на срока за прилагане на режима за обратно начисляване на ДДС при търговията със зърно. При този режим ДДС се начислява не от продавача, а от купувача на зърното. В момента в закона е записано, че срокът на действие на този режим е до края на 2015 г., но от Министерството на финансите ще предложат да бъде удължен с 3 години до 2018 г.

✓ Двете вноски за пенсия отиват в НОИ, ако не изберете частен фонд

Ако не изберете сами пенсионно дружество, което да управлява средствата ви за втора пенсия до една година след започване на първата работа, двете ви вноски за старини ще бъдат преведени във фонд "Пенсии" на НОИ. Така вместо да получавате две пенсии - от НОИ и от частния фонд, ще взимате само една - от НОИ. Тя обаче ще бъде по-висока от основната пенсия, която бихте получили, ако една част от вноските ви отиват в частен фонд. За годините, докато всичките ви вноски за пенсия влизат само в НОИ, ще трупате осигурителен стаж. Но парите ви няма да се натрупват във ваша лична сметка и те няма да ви носят доходност от инвестирането им. В случай, че в едногодишния срок изберете да се осигурявате в универсален пенсионен фонд, 5% от осигурителния ви доход ще се превеждат във фонда, като парите ще постъпват във ваша лична партида. Това е само част от полезната информация, която можете да намерите в електронния портал за пенсионното осигуряване [Pensioepedia.bg](#). Той е разработен от NN България със съдействието на НОИ, като целта е пенсионната система да се обясни на достъпен език. Законът дава и възможност на осигурените в универсален фонд еднократно да изберат да се осигуряват само в НОИ, където да влиза и вноската, която досега е отивала в частния фонд. Така вместо две пенсии те също ще получават само една - от НОИ. Но тя ще бъде по-голяма от пенсията, която ще получават от НОИ, ако наред с нея взимат и втора от частен фонд.

Размерът на вноските за универсален пенсионен фонд (УПФ) и професионален пенсионен фонд (ППФ) се определят ежегодно в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване. Ако работите на трудов договор, размерът на месечната вноска за универсален пенсионен фонд, определен за 2015 г., е 5% от осигурителния ви доход, от които 2,8% са за сметка на работодателя, а останалите 2,2% - за ваша сметка. Ако работите при I или II категория труд, вноската се прави в професионален пенсионен фонд и е изцяло за сметка на работодателя. Размерът ѝ за 2015 г. за първа категория труд е 12% върху осигурителния доход, а за втора категория труд - 7% върху осигурителния доход.

В ежегодните справки за натрупаните пари, които изпращат частните пенсионни фондове на клиентите си, може да се видят и вноски със знак минус по личната ви партида. Операциите със знак минус представляват прихващания, т.е. вноски, които първоначално са преведени от НАП към универсалния/професионалния пенсионен фонд, в който сте осигурен, а

след това са прихванати (сторнирани) от НАП при последващи плащания. Ако в извлечението си виждате операции с отрицателен знак, това означава, че и по вашата партида са извършени такива прихващания. Причини за това могат да бъдат корекции на данни, направени от работодателя. Корекции могат да бъдат извършвани най-късно до 30 април на годината, следваща годината, за която се отнасят, а след тази дата - само след изрично разрешение на НАП или Националния осигурителен институт.

Независимо дали се осигуряване само за една пенсия от НОИ, или част от вноските ви отиват в частен фонд, ако искате да имате по-достойни старини и по-висок жизнен стандарт, е добре да се осигурявате и в доброволен пенсионен фонд. Това е доброволна форма на пенсионно осигуряване, която дава възможност за спестяване на средства за пенсия, допълваща пенсията от първи и втори стълб, така че да получите желания доход след пенсиониране. Каква пенсия ще получите от доброволния фонд зависи изцяло от това каква сума имате в индивидуалната си партида към момента, в който имате право да се пенсионира. От тази гледна точка пенсията, която ще се изплаща от доброволния пенсионен фонд, зависи основно от три неща - размера на вноските, периода на осигуряване и инвестиционния доход. Колкото по-рано започнете да се осигурявате в доброволен пенсионен фонд, толкова по-голяма е възможността в годините след пенсиониране пенсията да съставлява значителен процент от последната ви работна заплата.

Годишна доходност на универсалните фондове

(за юни 2013-2015 г.)

УПФ "Доверие" 4,31%

УПФ "Съгласие" 5,28%

УПФ "ДСК-Родина" 5,85%

"ЗУПФ Алианц България" 4,87%

"Ен Ен УПФ" 4,56%

УПФ "ЦКБ-Сила" 5,86%

УПФ "Бъдеще" 3,75%

УПФ "Топлина" 3,72%

УПФ "ПОИ" 4,34%

Годишна доходност на доброволните фондове

(за юни 2013-2015 г.)

ДПФ "Доверие" 4,86%

ДПФ "Съгласие" 5,73%

ДПФ "ДСК Родина" 7,01%

ДПФ "Алианц България" 6,13%

"Ен Ен ДПФ" 6,49%

ДПФ "ЦКБ-Сила" 6,72%

ДПФ "Бъдеще" 2,75%

ДПФ "Топлина" 4,38%

ДПФ "ПОИ" 7,77%

[Вестник Монитор](#)

✓ Храните на едро поскъпнаха с 6,6% за месец

Храните на едро поскъпват. Индексът на тържищните цени, който отразява цените на хранителните стоки на едро, се покачи тази седмица с 1.46 процента до 1,318 пункта. За един месец индексът се повиши с 6,6 на сто, отчита Държавната комисия по стоковите борси и тържищата, събщи БТА. Градинските краставици поскъпват тази седмица с 22,2 процента до 1,10 лева за килограм, а оранжерийните краставици поскъпват с 9,8 процента до 2,12 лв./кг. Оранжерийните домати поскъпват с 6,2 на сто до 0,86 лв./кг, а доматиите, гледани на открито поевтиняват с 9,7 процента до 0,65 лв./кг. Цената на червените чушки пада с 13,2 на сто до 1,45 лв./кг, а на зелените чушки - с 12,4 процента до 0,86 лв./кг. С една стотинка до 0,49 лева за килограм пада цената на картофите. Цената на зелето се повишава с 13,3 на сто до 0,34 лева за килограм. Морковите поевтиняват с 6,5 на сто до 0,72 лева за килограм.

Ябълките се търгуват по 1,09 лева за килограм, гроздето поевтинява с 5,3 а сто до 1,62 лева за килограм. Прасковите се продават по 1,03 лева за килограм, дините - по 0,39 лв./кг, а пъпешите - по 0,97 лв./кг. Каймата поскъпва с три стотинки до 4,68 лв./кг. Пилешкото месо поскъпва с един процент до 3,93 лв./кг.

Цената на захарта се покачва с една стотинка до 1,25 лв./кг., оризът се търгува по 2,09 лв./кг, а бялото брашно тип "500" - по 0,83 лв./кг. Яйцата се продават по 18 стотинки за брой. Кравето сирене се продава по 5,61 лева за килограм, а кашкавал тип "Витоша" - 10,16 лева за килограм.

✓ Окончателно: 87 бензиностанции мерят горивото неточно

Провериха близо 11 хиляди

На 87 бензиностанции мерят горивото неточно. Това става ясно от данните, които оповести вчера икономическото министерство след края на проверката. Срокът за приключването ѝ, който беше поставен от премиера Бойко Борисов, изтече вчера.

Толкова е броят на затворените разходомери, за които са констатирани отклонения над нормата между отчитаното на колонките и реално зареденото гориво или е компрометирана целостта на пломбата.

Констатираните нарушения в над 60% от случаите са на малки бензиностанции, като техният брой достига 53. В големите вериги са открити отклонения над допустимата норма при 34 разходомера, допълниха от ведомството на Божидар Лукарски.

10 862 са проверените разходомери по бензиностанциите в страната в последния ден от поставения от премиера Бойко Борисов срок. По нареждане на икономическия министър Божидар Лукарски целият наличен ресурс на Български институт по метрология беше мобилизиран и за 3 дни експертите успяха да изпълнят възложените инспекции. В началото на седмицата ще бъдат проверени още 138 разходомера, за които има предварително подадени по надлежния ред заявки и изготвен редовен график за проверка. С това ще бъдат инспектирани всички налични по бензиностанциите в страната и подлежащи на контрол разходомери.

Общо са проверени 741 бензиностанции в цялата страна. Най-много са инспектираните разходомери в областите София, Варна, Пловдив, Русе, Велико Търново и Бургас.

От икономическото министерство посочват още, че заключенията от проверката дават база за изготвяне и допълване на предложения за нормативни изменения, чрез които правителството ще засили контрола на пазара за горива у нас. С цел оптимизация на работата още в първия ден, след като премиерът разпореди проверките, Министерство на икономиката представи доклад за състава, функциите и структурата на БИМ и Държавната агенция за метрологичен и технически контрол. БИМ е структурата към Министерство на икономиката, която отговаря за съответствието на бензино- и газколонките, както и на нивомерните системи и спазването на метрологичните и технически изисквания към тях, докато ДАМНТ осъществява надзор по спазване на правилата и поддържане изправността на тези уреди. Предстои министър Лукарски и екипът му да представят допълнения към конкретни предложения за промени в нормативната уредба, които ще подобрят механизмите за контрол и надзор, допълниха от ведомството.

Подмяната на пломбите на бензиноколонките започна в средата на миналата седмица, след като премиерът Бойко Борисов обяви, че проверки са показали наличието на 40% терпентин в горивата по някои бензиностанции. В рамките на проверката стана ясно, че пломбите са се поставяли така, че е било много лесно те да бъдат махнати, без да си личи по нищо. Както и че е част от манипулациите са правени чрез софтуер, който е прекъсвал връзката на бензиностанциите с НАП.

investor.bg

✓ "Черен понеделник" за европейските борси

Разпродажбите на пазарите в Азия се пренасят с пълна сила и на Стария континент

Разпродажбите, покосили пазарите в Азия, продължават и на борсите в Европа. Европейските акции поевтиняват рязко на старта на търговията първия ден от новата седмица, отбелязва CNBC.

Широкият индекс Stoxx 600 записва спад от 2,81% до 351,13 пункта. Секторите, в които попадат петролните, газовите и добивните компании, инкасират най-големи поражения до този момент. Това се случва и след като цената на петрола се смъкна до повече от 6-годишно дъно на фона на опасенията относно глобалния икономически растеж, увеличени заради забавящото се икономическо развитие на Китай.

Лондонският индекс FTSE 100 отстъпва с 2% до 6 063,73 пункта. От април, когато FTSE 100 затвори на исторически връх, до днес индексът се срива с над 10%, като на практика вече е в корекция.

В Германия DAX 30 изтрива 2,2% от стойността си до 9 901,50 пункта, след като отвори с понижение от 3%. Френският бенчмарк CAC 40 за момента е надолу с 2,13% до 4 530,39 пункта. Водещият испански индекс IBEX 35 се понижава с 2,05% до 10 061,20 пункта.

В Гърция водещият индекс ASE бележи спад от 3,66% до 612,05 пункта на фона на предизборната кампания, която обхваща страната, след като миналата седмица премиерът Алексис Ципрас подаде оставка.

Още по темата

МВФ: Прибързано е да се говори за криза в Китай

Разпродажбите на глобалните пазари се задълбочават. Още в петък индексите на Wall Street инкасираха големи загуби, които се разпространиха в азиатската търговия в понеделник. Така китайският борсов индекс Shanghai Composite записа най-лошия си ден от 2007 г.

Като цяло месец август се характеризира с най-голяма пазарна волатилност от който и да е месец от 25 години насам. Индикациите са, че днес Wall Street също ще отвори с резки понижения.

Към този момент акциите на добивните Glencore и Anglo American се сриват с 6%, а тези на Seadrill и Tullow Oil поевтиняват с 5,5%.

Акциите на Fiat Chrysler и Renault са двете най-губещи сред автомобилните производители. Те поевтиняват съответно с 3,6% и 4,2%.

Разпродажбите не подминават и технологичния сектор. На Стария континент United Internet и Dialog Semicon губят по 5,6% от пазарните си капитализации.

Книжата на испанската Abengoa са единствените в зелено, поскъпвайки с 2,5%, след като компанията подписа договор на стойност 93 млн. долара за изграждането на нов пристанищен терминал в Уругвай.

Акциите на британската Lloyds Bank поевтиняват с 2% след новините, че правителството намалява дела си под 13%.

На пазарите на суровини фючърсите върху петрола сорт Brent с доставка през октомври поевтиняват с 2,66% до 44,25 долара за барел. Контрактите върху суровия петрол са надолу с 2,89% до 39,28 долара.

На фона на разпродажбите на акции фючърсите върху златото се търгуват при цена от 1 157,90 долара за тройунция, а еврото доближава 7-месечен връх спрямо долара при курс от близо 1,15 долара, след като поскъпва с 0,9% до 1,1483 долара за едно евро.

✓ България става все по-добър конкурент в износа към съседите си

За 2005-2014 г. България отбелязва търговски излишък със съседите си за всяка от отчетните години, пише ИПИ

На 17 май 1961г. в адрес към канадското правителство в Отава президентът Кенеди казва: „Географията ни прави съседи. Историята ни прави приятели. Икономиката ни прави партньори, а необходимостта ни прави съюзници.“ В духа на тези думи решихме да обърнем поглед към страните, които ни заобикалят и да направим анализ на отношенията ни в последните 10 години. Със съседите си имаме социалноикономически различия и исторически неразбирателства, но делим обща граница и имаме общи интереси, които се проявяват в засилени външнотърговски отношения.

Според данните на БНБ общият износ на стоки от страната се равнява на 22,1 млрд. евро за 2014 г., като 6 млрд. евро от него са формирани от експортирани за съседите ни стоки. Това означава, че износът на България към тях се равнява на 14,3% от БВП, което потвърждава значението на търговските отношения с държавите от региона за българската икономика. Като цяло в периода 2005-2014 г. България отбелязва търговски излишък със съседите си за всяка от отчетните години. Отчетливо се откроява резкият спад на вноса и износа през кризисната 2009 година, след което се забелязва двугодишен растеж на търговския излишък, за да достигне най-високото си ниво през 2011 г. - близо 2 млрд. евро.

Прави впечатление, че след кризата България успява да увеличи значително излишъка в търговските си потоци със съседите, което от своя страна се дължи основно на ръст на износа в следкризисния период и паралелно възстановяване и задържане на вноса на предкризисните нива. Т.е. може да се заключи, че след кризата българският износ е станал по-конкурентоспособен в региона. В това отношение се открояват Румъния и Турция, износът на България към които расте с бурни темпове в следкризисния период. На другият полюс е Сърбия, износът на България за която се свива почти двойно. Все пак относително малкият му обем (на фона на износа за Турция, Румъния и Гърция) влияе слабо на общата динамика на износа. Износът на България за Гърция и Македония пък реално стагнира, ако се сравни обемът му през 2014 г. спрямо предкризисната 2008 г.

Приключването на редица инфраструктурни проекти последните години улеснява стокообмена между България и съседните ѝ страни. Откриването на моста „Нова Европа“ и ГКПП „Макази“, както и откриването на магистрала „Струма“ са поредните проекти, от които се очаква да насърчат търговията, инвестициите и туризма. И все пак има фактори, които според някои анализатори могат да се окажат притеснителни за страната ни. Такъв фактор, който често се цитира като спънка през износа на България, е реалното поскъпване на лева в условията на валутен борд.

По данни на Евростат между 2005г. и 2014г. България регистрира значително по-голямо увеличение на реалния ефективен валутен курс спрямо съседите си и в частност - Румъния и Турция. Румъния е страна с плаваща валута, която през целия период успява да поддържа сравнително стабилни нива на реален ефективен валутен курс. В Турция пък конкретният период е белязан от редица политически сътресения, които неминуемо оказаха своето влияние и върху валутния курс и капиталовите потоци към страната. Лихвеният процент достигна най-ниските си нива за последните 25 години през май 2013 г. преди да бъде увеличен повече от два пъти в началото на 2014 г., което повлия и на номиналния курс на лирата. За много анализатори това е повод да се атакува валутният борд у нас като главната предпоставка за загуба на конкурентоспособност на българския износ.

Тези разлики в промяната на реалния ефективен валутен курс би трябвало да водят със себе си по-високи нива на внос и по-малък износ на продукцията от и за гореспоменатите държави. Данни за периода 2010-2014г. (годините след избухването на финансовата криза у нас) обаче показват, че България регистрира търговски излишък с всяка от държавите съседи във всяка от годините. Нещо повече - предкризисните нива на износ се достигат още през 2011 г. Следователно реалното поскъпване на лева не е дало видимо отражение върху конкурентната позиция на България - може да се твърди, че реалният ефективен валутен курс следва равновесния такъв и валутният борд (т.е. реалното оскъпяване на българския лев) не е пречка пред външнотърговските отношения на България със съседите ѝ. Доказателство за това е и позицията на България в класацията за конкурентоспособност на страните, публикувана от Световния икономически форум. В листата за 2014-2015 България заема 54-то място с резултат 4,4, което я поставя пред Румъния (59), Македония (63) и Сърбия (94). Единствената от държавите съседи, която се намира на по-предна позиция, е Турция (45), но резултатът ѝ е сходен с този на страната ни - 4,5, а износът ни към нея през 2014г. всъщност се повишава с 69 млн. евро.

Турция е най-големият търговски партньор на България в региона за 2014 г. Петролните продукти са водеща част от стоките, внесени в България от страната. Редом с тях са внесени и медни руди, жици, кабели, дрехи, пътнически автомобили, телевизионни апарати. Прави впечатление, че освен продукти, за които е необходима допълнителна преработка, приоритет във вноса са и готови потребителски продукти. Що се отнася до износа от България за Турция, то той обхваща стоки на обща стойност от 2,1 млрд. евро, което се равнява на 34% от общия експорт за региона. Турция внася от България петролни продукти, жици, електричество, рафинирана мед, необработено олово, полимери, дървен материал, метални отпадъци.

По данни на БНБ 6,81% от целия внос на страната ни през 2014 г. е от Румъния, което я прави вторият по големина търговски партньор сред съседите ни. По абсолютна стойност импортът възлиза на 1,4 млрд. евро. - приблизително колкото е и вносът ни от Турция. Сред най-пласираните стоки от северната ни съседка са петролните продукти и метални отпадъци. Освен тях на пазара ни могат да се открият значително количество медикаменти и инсектициди с произход Румъния. Износът на България отвъд Дунав пък се състои най-вече от трактори, друга селскостопанска техника, пръти от желязо или нелегирана стомана. Също така снабдяваме румънския пазар с хранителни продукти като пшеница, царевича, кафе. Медикаментите също са съществена част от износа ни.

Гърция се нарежда на 3-то място по внос и износ измежду съседите ни за 2014 г. Въпреки тежката икономическа обстановка в Гърция потокът на стоки от и за нея остава значителен. България внася най-много петролни продукти, дрехи, платове, алуминий, полимери, тютюн, пури. От износа за южната ни съседка най-голям дял имат електричеството, пшеницата, слънчогледовото олио. Други приоритетно внасяни от гръцка страна стоки са животински продукти, стъklarски изделия, дърва за огрев. Според Министерството на икономиката „[г]оляма част от вноса от Гърция за България се формира от текстилни материали и изделия, минерални и химически продукти, машини и оборудване и неблагородни метали. Тази структура на стокообмена разкрива един съществен проблем – в България се произвежда значително количество готово облекло на ишлеме за гръцки клиенти поради ниските производствени разходи у нас. Оттук следва и значителният износ на изделия (готово облекло) за Гърция с много ниска степен на добавена стойност.“

Сърбия се нарежда на 19-то място от всички страни партньори във вноса на България и на 4-то сред съседите за 2014 г. Отново най-внасяни са нефтените продукти и металните отпадъци. Освен това в листата на импорта се включват и полимери, оловни, медни и цинкови руди, както и електрическа енергия. Подобен тип стоки съставят и износа ни. Най-голяма част от близо 364-те млн. евро, които страната ни реализира като износ, съставят нефтените продукти, електричество, каучук, полимери, рафинирана мед, необработен цинк, пръти от желязо или нелегирана стомана, хлебарски и тестени изделия, захар.

Шест на сто е стойността на вноса от Македония, съотнесен към общия внос от региона за 2014г. Най-предпочитаните стоки са руди на цветни метали, пластмаси, текстилни облекла, тютюн и зеленчуци. И тук е характерно, че внесените стоки са главно с ниска степен на обработка - суровини, металургически изделия и хранителни изделия. За Македония най-много се изнасят петролни продукти, електричество, слънчогледово, шафраново и памуково масло, пътнически автомобили, метални отпадъци, необработен цинк, пръти от желязо или нелегирана стомана.

Въпреки значителния търговски дефицит, който страната ни регистрира като цяло, експортната конкурентоспособност на България в търговските отношения със съседите ѝ са налице предвид регистрирания излишък в региона. Падащите цени на суровините могат да се разгледат като потенциална опасност за положителния търговски баланс, тъй като предимно такива стоки съставят най-големия дял от износа на България. Ефектът все пак може да е минимален като се има предвид, че значителна част от изнасяните от съседите ѝ стоки са от същата категория.

Когато се прогнозира бъдещото развитие е добре да се има предвид, че в периода 2005-2014г. не липсват и конфликти и вероятни такива трябва да се вземат предвид и за в бъдеще. През 2014г. турски митничари спряха обработката на документи на български тирове в отговор на липсата на достатъчните разрешителни за транзитните превози на турските тирове през България на път за Европа. Друг случай е тенденциозната проверка на български тирове и глобяването им от гръцка страна заради липсата на т.н. „Голям талон“ на автомобила. И все пак, ако отново цитирам думите на Кенеди пред канадското правителство, „[т]ова, което ни обединява е много по-голямо от това, което ни дели. Разногласията и дразненията, които неизбежно засягат всички съседи са пренебрежими в сравнение с общите проблеми, пред които се изправяме[...] Все пак нашето партньорство е родено не от страх, а от надежда“.

[Manager.bg](#)

✓ **Петролът слезе под психологическите 45 долара за барел**

Цените на петрола марка Brent паднаха под психологическата граница от 45 долара за барел за пръв път от март 2009 г. Такива стойности бяха регистрирани на борсите в Югоизточна Азия на фона на срива на борсовите индекси в Китай.

Октомврийските фючъри за петрола Brent слязоха до 44,54 долара за барел – с 2,04% под нивото при откриването на сесията. Лекият тексаски петрол се търгува на ниво 39,5 долара за барел, като губи 2,41% от цената си.

Индексът на Шанхайската фондова борса в понеделник губи почти 9%, въпреки че вчера китайските власти разрешиха на пенсионния фонд да инвестира в акции. Инвеститорите се опасяват от забавяне на ръста на китайската икономика и възможното влошаване на ситуацията с другите азиатски страни, което би довело до следващ спад в търсенето на петрол. Ройтерс отбелязва, че натиск върху пазара оказва и свалянето на санкциите срещу Иран, както и статистиката на компанията Baker Hughes, според която сондите за добив на петрол се е увеличил с 2 – до 674.

✓ **Борсов спад с глобален мащаб**

Фондовите борси регистрираха най-силния си спад за последните няколко години и в момента инвеститорите са на границата на паниката.

Разпродажбите в Азия са най-силни и основателно се смятат за една от причините за масовото бягство от акции по света. Икономическият растеж на Китай се забавя значително, останалите развиващи се пазари също навлизат или вече са в рецесия, а валутите им падат. От Китай идва и първият опит за решение на кризата. Държавата стимулира финансовата система и капиталовия пазар с разширени възможности за инвестиране от пенсионните фондове, като се очаква в рамките на дни да има понижаване на лихвите и ръст на банковото финансиране.

Пазарите в САЩ и Европа все още не са получили стимули за справяне с финансовите сътресения. Спадът на индексите не е с критични размери, но това е достатъчно, за да отложи повишаването на лихвите в САЩ.

Публикуваната стенограма от последното заседание на централните банкери показва противоречивите настроения във Федералния резерв дори и преди да стане ясно, че Китай девалвира юана. В резултат на това щатската валута поевтиня, но инвеститорите не подкрепиха акциите в очакване на положителен ефект за дейността им в чужбина. Корекцията на индексите в САЩ достигна 5% за седмица, докато европейските индекси отчетоха по-силен спад и ускориха движението си надолу.

Германският индекс DAX загуби нови 8% или близо два пъти повече спрямо предишната седмица. С по-слаби, но също така със значителни темпове се обезценяваха индексите във Франция, Италия, Белгия и Великобритания.

Текущата мини-криза на борсите се различава от предишните разпродажби на акции и това може да се види от липсата на съществена реакция при новината за предсрочни избори в Гърция.

Показателно за масовия мащаб на разпродажбите е еднаквото намаление на повечето сектори в САЩ. Изключение е само петролният сектор и добива на суровини, тъй като цените на основните материали падат дори по-силно и това прави акциите им още по-уязвими.